

ДАО ДЕ ЦЗИН

Харків
«ФОЛІО»
2020

КАНОН ШЛЯХУ

I

Шлях, про який можна розповісти, не є постійним Шляхом.
Ім'я, яке можна назвати, — не завжди постійне Ім'я.
Де імені немає, там початок усіх речей,
Де ім'я є — там матір усіх речей.
Тому, постійно не маючи бажання, бачиш його витік,
А постійно маючи бажання, бачиш його результат.
Те й інше є спільним,
Вони мають різні імена, але однаково позначаються.
У сокровенного є ще сокровенність:
Ось звідки виходить усе витончене.

II

Коли в світі дізнаються, що краса — прекрасна,
негайно з'являється каліцтво.
Коли в світі дізнаються, що добро — добре, з'являється зло.
Наявне та відсутнє одне одного породжують.
Важке і легке одне одного створюють.
Довге та коротке одне одного виявляють.
Високе і низьке одне одного встановлюють.
Музика та голос одне одному відгукуються.
Попереднє і наступне одне за одним йдуть.
Так буде завжди.
Тому премудра людина віддається справі недії
І втілює безсловесне вчення.
Десять тисяч речей створюють — і він нічого не відкидає,
Народжують — і він нічим не володіє.
Все звершують — і він за це не тримається.
Успіхи приходять — і він не занурює себе в них.
Він ні в чому не перебуває — і від нього нічого не йде!

III

Не підіймайте «гідних» —
Тоді люди не будуть змагатися.
Не цінують рідкісні товари —
Тоді люди не будуть розбишакувати.
Не виставляйте напоказ привабливі речі —
Тоді в людських серцях не буде бентеги.
Ось чому премудра людина, керуючи людьми,
Спустошує їхні голови
І наповнює їхні животи,
Послаблює їхні прагнення
І зміцнює їхні кістки.
Вона завжди робить так, що у людей немає ні знань, ні бажань,
А знавці не наважуються щось зробити.
Дій недією — і в усьому буде лад.

IV

Шлях — порожнеча, що все в собі вміщує,
Користуйся нею — і вона буцімто не переповнюється.
О, глибочінь! Предок десяти тисяч речей!
Тупить свої гострі краї,
Розв'язує свої вузли,
Гамує своє світіння,
Уподібнюється своєму праху.
Невловиме! Воно неначе існує вічно.
Я не відаю, чиє воно дитя.
Здається, воно передує Верховному Владиці!

V

Небо і Земля не мають людяності,
Для них вся тьма речей — що солом'яні собаки.
Премудра людина не має людяності,
Для неї всі люди — що солом'яні собаки.
Простір між Небом і Землею
Подібний до ковальських міхів:
Пусте, а не можна його усунути,
Натисни на нього — і з нього вийде ще більше.
Хто збирає знання, той скоро стомиться,
То чи не краще триматися серединності?

VI

Дух, що хилиться додолу, не вмирає;
Це зветься Сокровенною Матір'ю.
Брама Сокровенної Матері
Називається коренем Неба та Землі.
В'ється і в'ється, такий мінливий!
Користь його вичерпати неможливо.

VII

Небо вічне, Земля незнищенна.

Небо і Земля вічні та незнищенні завдяки тому, що не існують
для себе.

Ось чому вони можуть бути вічними та незнищеними.

Тому премудра людина ставить себе позаду,
а опиняється попереду;

Не думає про себе — і себе зберігає.

Не бажає нічого для себе —

Чи не тому може розраховувати на все своє?

VIII

Вище благо, як вода:

Вода приносить благо всій пітьмі речей і ні з чим не бореться.

Збирається в місцях, яких люди уникають,

Ось чому вона близька до Шляху.

Для життя благотворна земля;

Для серця благотворна глибина;

У спілкуванні благотворна доброта;

У промовах благотворна довіра;

У правлінні благотворна смиренність;

У діяннях благотворне вміння;

У рухах благотворний сам час.

Лише там, де немає суперництва, не буде і збитків.

ЗМІСТ

Канон Шляху	3
Канон Досконалості	40
Додаток	
Життєпис Лао-цзи. <i>Сима Цянь</i>	84